

KFI kurzustematika

1. Alapadatok	Kurzus neve: Boldogabb város akció #2 Helyszín: VIII., Diószegi Sámuel - Kőrös - Szeszgyár utcák által határolt 7000 m ² -es telek				
	A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Szakál Andrea – 06 30 429 2802, szakaland@gmail.com, építész doktoranda, MOME Margit Anna – építész, a Szeszgyár projekt és az Anna Kamrája vezetője Madácsi Flóra – tájépítész, Rév8 (Józsefvárosi Rehabilitációs és Városfejlesztési Zrt.) Péterfi Ferenc - az ELTE TÁTK oktatója (Közösségi és civil tanulmányok MA) és a Közösségfejlesztők Egyesületének egyik alapító vezetője Guba Sándor – építész, MOME doktorandusz				
	Kód: M-KF- 301- ELM- 20212201 -01	Tantervi hely: BA / MA	Javasolt félév: 1-3.	Kredit: 5	Tanóraszám: 48-60 Egyéni hallgatói munkaóra: 90-102
	Kapcsolt kódok: B-KF- 401- ELM- 2021220 1-01	Típus: KFI szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? Igen	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
	A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				

2. Célmeghatározás	<p>A kurzus célja és alapelvei: (a tantárgyi leírás alapján, azzal összhangban határozandók meg) A kurzus valójában nem más, mint együttgondolkodás a címben szereplő Szeszgyár utcai telek újjáélesztésének lehetőségeiről, ezen keresztül városunk „elromlott”, üresen álló telkeinek közösség alapú hasznosításáról. A kurzusban résztvevők csatlakozhatnak egy már megkezdett közösségépítési és telek-újraértelmezési folyamathoz, a Szeszgyár projekthez (https://www.facebook.com/Szeszgyar1), mely Margit Anna kezdeményezésében jött létre. Ezt a projektet, mint mintapéldát alapul véve beszélgetéseken, előadásokon keresztül, kötetlen formában együtt formáljuk majd a telek sorsát – ezzel saját élőhelyünket, életünket. A kurzus során aktívan együttműködünk a helyszínhez kötődve kialakult közösséggel, így lehetőség lesz a közösségi tervezés módszerével, saját erőből megvalósítható fejlesztések módszerét is kipróbálni.</p> <p>Az elméleti szakasznak gyakorlati kimenete is lesz; a félév végén a résztvevők szabadon megválasztott téma köré csoportosítva mutatják be a telekre vonatkozó fejlesztési elképzeléseiket. A félév során felhalmozott tudást, a kutatások és elemzések eredményeit és a létrejövő javaslatokat többféleképpen hasznosítjuk;</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tavaszi félévben ezalapon építjük meg fizikailag is a legadekvátabb és legszükségesebb téri elemet a telken. - a létrejött Módszertant további józsefvárosi (később budapesti) üres telek fejlesztésénél alkalmazná a kerület, emellett a későbbiekben a kerületben kampányt, akciót szervezünk a hasonló telkek újraélesztése, a helyi közösségek megújítása érdekében <p>A kurzus témája A tervezés helyett először megértjük, mi zajlik a helyszínen és környékén, milyen szociális, társadalmi, urbanisztikai folyamatokba illeszkedik az adott terület. Ezután a fizikai teret elemezzük, ebben a szakaszban a hangsúly inkább a szemléletmódformáláson, az érintettekkel (felhasználókkal) való kommunikáción, és nem tervezésen lesz. A második szakaszban kötetlen formában dolgozzák ki a résztvevők megoldási javaslataikat egy, a telekhez köthető választott problémára.</p>
--------------------	---

Előzmények

1. Margit Anna a telek tulajdonosával 2020 ősze óta áll kapcsolatban, a telek eladásáig használhatja azt (erre 10 éve nem került sor). Azóta Anna a telken komposztál, zöldségeket termeszt, valamint a telek tőzsomszédságában egy kis vegán kifőzdét üzemeltet. Munkája hatására sokan a környékből elkötelezett hívei lettek ennek a típusú (közösségi) kertészkedésnek, belőlük aktív közösség jött létre. Sokan különféle programötlettel keresték meg, így performansz, koncert is megvalósult már a telken. Anna célja egy aktív, cselekvőképes közösség kialakítása, akikkel felvirágoztathatják a telket, ezzel saját élőhelyüket. Körülbelül 2022 tavaszára szeretne a kifőzdéjével egy pavilonba költözni a telekre, ahol az ételekhez helyben termeli a zöldséget (ezt már most is gyakorolja).

2. 2021 tavaszi félévében Józsefvárossal és a Rév8-cal együttműködésben KFI kurzust indítottunk a Tolnai Lajos utca 23. szám alatti üres telek közösségi bevonással történő fejlesztésére. Cél volt egy minipark létrehozása a környékeliek igényei alapján, az ő bevonásukkal. (Ebben, a pandémia miatti bezáródás nagyon komoly nehézségeket jelentett.) Programokat is szerveztünk, ezek megvalósítására szeptember 5 és 25-én kerül sor. A kurzus során nagyon jó oktatói csapat jött létre, jó kapcsolat alakult ki a kerülettel és a Rév8-cal, valamint nagyon sok tanulsággal szolgált, melyeket ebben a kurzusban hasznosítunk.

A kurzus célja

- üres telek felvirágoztatása a környékbeli közösség bevonásával és erejével (a részvételiség megismerése, megértése, megvalósítása)
- módszertan kidolgozása, mely alapján más, hasonló telkek is újraértelmezhetőek, újraelesthetőek a városban, elsősorban a kerületben
- aktív közösség építése
- programok szervezése, a tavaszi félévben megépülő elemek előkészítése
- kutatás a lehetséges hasznosítás és működési stratégia témakörében

Az alapelvek a következők

A kurzussal célunk olyan emberek képzéséhez hozzájárulni, akik nemcsak meglátják, de – a fejlesztés szereplőivel összefogva - képesek aktívan cselekedni saját élőhelyük, városuk, közösségük, életük jobbá tételének érdekében. Ezekből az aktív „városhasználókból” lesznek később a város vezetői, tervezői, különböző kezdeményezések életrehívói! A kurzus gyakorlati alkalmazással kombinált tanulási lehetőséget kínál azoknak a hallgatóknak, akik érdeklődnek a participatív tervezés, a megosztáson alapuló működési struktúrák, az aktív tér- és közösségfejlesztés iránt, illetve társadalmilag, kulturálisan, ökológiailag érzékenyek, tudatosak és felelősek. A résztvevők aktív részesei lehetnek egy már létező kezdeményezés (Szeszgyár projekt) fejlesztésében.

Külsős partnerek:

- Józsefváros Önkormányzata
- Rév8 Zrt.
- Közösségfejlesztők Egyesülete

Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):

Tudás/ismeret

- helyi társadalmi, szociális, urbanisztikai problémák megismerése / értelmezése
- a részvételiség általában, participatív építészeti és közösségfejlesztés, tervezés, alkotás
- a placemaking fogalma és módszere
- játékosítás módszere
- önkormányzattal történő együttműködés és projektmanagement
- interdiszciplináris és emberközpontú tervezési, alkotási folyamatok

Képesség

- a design eszközeivel egy közösség, egy városrész urbanisztikai, szociológiai, társadalmi problémáira saját, releváns választ adni

	<p>- interdiszciplináris alkotóközegben csapatmunkára való képesség, egyenrangú félként, alkotó módon együttműködve a csapattársakkal és a partnerekkel</p> <p>- komplex problémakörök vizsgálata, összetett designkutatás folytatása, a hagyományos keretrendszerből kilépő, innovatív megoldások fejlesztése</p> <p>Attitűd</p> <p>- társadalmilag és ökológiai szempontból érzékeny, proaktív és innovatív tervezői attitűd</p> <p>- a fenntarthatóság szempontjainak érvényesítésére való törekvés, a különböző társadalmi és kulturális csoportokkal szembeni tolerancia és empátia</p> <p>Autonómia és felelősségvállalás</p> <p>- projektek kezdeményezése, formálása</p> <p>- a megismert módszerek reflektáltan alkalmazása</p> <p>- környezetért, közösségért érzett felelősség; probléma felismerése, megoldás kidolgozása, majd cselekvés</p>
3. Útvonal	<p>A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:</p> <p>- Mit jelent a participatív tervezés? Hogyan építhetők be hatékonyan a felhasználók szempontjai a tervezési folyamatba? Hogyan valósulhatnak meg az elképzelések az olyan hátráltató körülmények hatására, mint alacsony költségvetés, sok szereplő, stb.?</p> <p>- Milyen lehetőségek rejlenek egy üres telekben? Milyen közösségek számára lehet érdekes egy ilyen helyen történő aktivitás? Milyen funkciók kialakítása lehetséges? A különböző felhasználók igényeit hogyan lehet jól kombinálni egy helyen?</p> <p>- Milyen szociális, társadalmi és közösségi hatása van a tervezett közösségi beavatkozásnak? Hogyan erősíti ez a közösséget (alkotókét és felhasználókét)?</p> <p>- Hogyan lehet jó, hatékony kommunikációs stratégiát kialakítani a fejlesztés egyes szereplőivel? Hogyan lehet jól felépíteni a fejlesztésről szóló javaslatcsomagot?</p> <p>A kurzus során alkalmazott KFI módszerek, eszközök:</p> <p>A kurzus alapvetően gyakorlat alapú empirikus kutatásra (practice based research) és gyakorlati megvalósításra épül, emellett fontos elemei az elméleti blokkok, műhelyfoglalkozások és játékok, melyek segítségével a résztvevők feltérképezhetik a helyszínre jellemző problémákat, lehetőségeket és igényeket, és könnyebben kommunikálhatnak egymással. Amellett, hogy a közös munka segíti a résztvevők kooperációs és kommunikációs képességeit, fontos urbanisztikai, illetve az adott helyszínt és környékét érintő problémára adnak megoldást. Participatív tervezés segítségével megtapasztalhatják, milyen aktívan részt venni a városfejlesztésben, hogyan lehet a rendelkezésre álló külső és belső erőforrásokkal gazdálkodva közösségben alkotni.</p> <p>Alkalmazott KFI módszerek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szakirodalom és hasonló projektek megismerése, rendszerezése, megoldási lehetőségek szűrése - adatgyűjtési, elemzési és értékelési módszerek / probléma térképezés, interjúkészítés - mindmapping és stakeholder mapping - közösségi tervezés, ezen belül pl. játékosítás módszere - dokumentációs módszerek (folyamatnapló, dokumentáció) > a létrejövő mintaprojekt alapján módszertan megfogalmazása - elképzelések közösségben történő megalkotása - prezentáció készítése csoportban, prezentáció <p>Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:</p> <p>A tantárgy oktatása elméleti és szakmai oktatók, a Szeszgyár projekt vezetőjének (Margit Anna), valamint helyi lakosok részvételével történik. A folyamatszervezés legfontosabb sajátossága a sok résztvevő munkájának egy közös alkotófolyamattá történő egyesítése – közösségi / részvételi tervezés keretében. Sajátosságot jelent a külső helyszín, mellyel a félév során foglalkozunk, az órák egy része itt zajlik majd.</p>

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük (több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve):

A kurzus első szakaszában a hallgatók megismerkednek a helyszínnel, annak tágabb fizikai és társadalmi környezetével. Betekintést nyernek és részt vesznek egy élő, alulról jövő közösségi kezdeményezésben, majd megismerkednek azokkal a szervezetekkel, melyek partnerként vesznek részt a projektben. Ezután előadások keretében megismerkednek különböző példaértékű projekttel, a hazai/helyi lehetőségekkel, adottságokkal, valamint a kurzus gerincét adó fogalmakkal, módszerekkel (pl. közösségi tervezés) is. Az előadások mellett a műhelyfoglalkozások is lehetőséget adnak arra, hogy az alkotófolyamatban résztvevő szereplők egymással, a témával és a helyiek igényeivel jobban megismerkedhessenek (bevonás, mozgósítás, aktivizálás, társadalmi párbeszéd). A kurzus második felében a hallgatók a felhalmozott ismeretanyag alapján kidolgozzák javaslataikat a helyszín fejlesztésére. Ezeket megismertetik, megvitatják a helyben érintettek/aktivizáltak körével. A javaslatok egy-egy, a helyszínen felismert probléma megoldására irányulnak, lehetnek téri elemek (pl. pavilon, asztalok, padok, grillezőhely, stb.), néhány, ehhez szervesen kötődő program terve), programok, működési struktúrák, stb. A folyamatot dokumentáljuk és helyszíni prezentációval zárjuk, ahol a leendő felhasználók szavazással döntenek el, mi valósuljon meg a következő félévben. Az utolsó alkalommal egy kisebb helyszíni – a kurzus során szervezett - ünnep keretében zárjuk a kurzust.

Ütemezés

1. szakasz: beszélgetés a helyszínről és a ki nem használt, üresen álló telkek problematikájáról
 - a. miért alakult így, hogyan jutott ebbe az állapotba, miért áll üresen, miért nem került fejlesztés alá a telek? Hogyan alakul ki egy ilyen helyzet?
 - b. vizsgáljuk a különböző közösségalapú bevonási módszereket, lehetőségeket, jógyakorlatokat
 - c. feltérképezzük a telket és a kerületben még fellelhető hasonló adottságú telkeket
2. szakasz: beszélgetés a helyszín és a város kapcsolatáról
 - a. urbanisztikai szempontból mit „csinál” a hely a környezetével, közösségi szempontból mit ad?
 - b. mit jelent a környékbelieknek a hely nyitottsága?
 - c. mire lehet használni, milyen lehetőségeket ad egy ilyen szabad hely?
 - d. a Szeszgyár utcai telek és a közeli park összehasonlítása ökológiai szempontból (mit ad)
3. szakasz: gyakorlatiasabb rész
 - a. az átmeneti hasznosítás mit tud adni? milyen verziók, milyen utak lehetségesek?
 - b. egy ilyen kísérleti szakasz hogyan tudja formálni/meglapozni/előkészíteni a későbbi, hosszabb távú fejlesztéseket, a hosszabb távú hasznosítást?
 - c. a már létrejött és növekvő aktív közösséggel együtt fejlesztési és hasznosítási megoldásokat dolgozunk ki a telekre
 - d. adatbázist, tudásbázist, módszertant építünk, mely használható a hasonló telkek és más aktív közösségek munkájához

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A fentebb ismertetett folyamatban aktív részvétel az elvárás. Ez azt jelenti, hogy a csoportmunka során mindenki egyénileg is kutatást végez saját szakterületén, a ráeső részt illetően, valamint – ennek eredményeként - a csoportmunkában is részt vesz. A megismert kutatáson eszközöket használnak, tehát interjúkat, koncepciót készítenek, lakossági párbeszédet szerveznek és vezetnek le.

A tanulás környezete:

	<p>A félév során az egyetem területén, tanteremben, illetve a helyszínen folyik a munka az adott óra jellegétől függően. Több alkalommal meghívott előadók beszélnek a témához kapcsolódó szakterületeikről, illetve vezetnek műhelyfoglalkozásokat.</p>
4. Értékelés	<p>Értékelés (Több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva)</p> <p>Teljesítendő követelmények: Részvétel az órákon, emellett a félév során megismert információgyűjtési, kutatási technikák alkalmazása az alkotás folyamatában. Emellett az új fogalmakkal kapcsolatosan egyénileg is kutatnak. A szemeszter során közösen megformált, szoros együttműködésben dolgoznak, melynek feltétele a lendületes, hatékony gondolkodás, a magas szintű együttműködési készség, a csapatmunkára való képesség és a gyors, hatékony megoldókészség.</p> <p>Értékelés módja: (milyen módszerekkel zajlik az értékelés {teszt, szóbeli felelet, gyakorlati demonstráció stb.}) Az egymással való kooperáció és a minél sikeresebb, minél komplexebb javaslatcsomag elkészítése a cél. Az egymásért érzett felelősség, az egymás munkájának támogatása és a közösen megalkotott mű közös érdeke mindenkinek.</p> <p>Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):</p> <ul style="list-style-type: none"> - az aktív részvétel, emellett - a probléma megértése, feladattá konvertálása, a megoldáshoz vezető út és megoldás megfelelése, - a leendő felhasználók igényeinek figyelembe vétele, - a megoldás érvényessége, valószínűsége és tárgyilagossága, - a csoportmunkában való aktív részvétel
	<p>Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):</p> <p>Gyakorlati jeggyel, diagnosztikus alapon, designalapú (interdiszciplináris, komplex, rendszerszintű) értékelésben, csoportszintű és egyéni értékelés formájában az alábbi súlyozás szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elméleti ismeretek (10%) - kreatív gondolkodás (20%) - részvétel a csoportmunkában, a probléma feltárásában, a kutatásban (35%) - a technikai megvalósítás / kísérlet és a médium ismerete / alkalmazása (25%) - saját fejlődés (10%)
	<p>Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>teljeskörű beszámítás/elismerés lehetséges</i> - <i>részleges beszámítás/elismerés lehetséges</i> - <i>nincs lehetőség elismerésre/beszámításra</i>
	<p>Kötelező irodalom:</p> <p>Ajánlott irodalom: később</p>
	Egyéb információk:
	Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: